

РЕЗОЛЮЦІЯ

Міжнародна науково-практична конференція «ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОСТВОЄННОЇ РОЗБУДОВИ УКРАЇНИ», яка пройшла 07-08 грудня 2023 р. на базі Маріупольського державного університету залучила широке коло науковців, практиків і студентів – понад 200 учасників з 7 країн світу, 18 міст України, 38 освітніх і наукових установ. Широка географія, специфіка діяльності і практичний досвід учасників дозволили в повній мірі висвітлити актуальні проблеми сьогодення і запропонувати ряд рекомендацій і рішень.

Конференція мала важливе значення для обговорення та пошуку розв'язання актуальних проблем поствоєнної розбудови України. Вона стала платформою конструктивного діалогу та пошуку спільних рішень між науково-освітньою спільнотою, бізнесом та громадськістю щодо прискорення відновлення та стійкого економічного зростання нашої країни.

Основними висновками конференції стали такі:

1. російсько-Українська війна призвела до значних втрат серед мирного населення, руйнування цілих міст і селищ, пошкодження та повне руйнування житлових будинків, закладів освіти та охорони здоров'я, установ соціального захисту та соціального обслуговування; призвела до руйнування підприємств й втрату робочих місць, погіршення рівня безробіття, збільшення великої кількості внутрішньо переміщених громадян. Тяжкі соціально-економічні наслідки повномасштабної російської агресії зможуть бути подолані об'єднаними зусиллями українського суспільства, економіки та допомоги міжнародних партнерів.
2. Історичний шанс перемогти путінський рашизм, що випав на долю нашої країни, зробить можливим відновлення територіальної цілісності України, відбудову економіки і соціальної сфери та створить умови для глибокої модернізації наукової та освітньої галузей. Перемога у війні з росією зробить невідворотними зміни в архітектурі світового порядку, а Україна матиме шанс стати ключовим суб'єктом нової системи глобальної безпеки.
3. Найважливішим є позиціонування України на міжнародній арені в контексті її взаємодії з міжнародними організаціями, перспектив приєднання до ЄС, ролі громадянського суспільства у повоєнній відбудові та подолання впливу та наслідків війни на глобальну економіку і безпеку.
4. Нагального удосконалення до рівня кращих європейських стандартів вимагає нормотворча та законодавча діяльність держави, яка повинна бути спрямована на зміцнення демократичних інститутів, підвищення ефективності державного управління, формування сприятливого інвестиційного клімату.
5. Український бізнес в умовах війни зазнав суттєвих трансформацій і потребує нових підходів до управління всіма процесами від планування виробництва до побудови маркетингових комунікацій із споживачами та органами державної влади. Маркетинг здатний бути ефективним інструментом відновлення та розвитку бізнесу в Україні, так як він є засобом підтримки спільноти та соціальної відповідальності підприємства, допомагає навіть в умовах війни адаптуватися до змін у ринкових умовах,

залучаючи нових клієнтів та виявляючи нові можливості. Основними його формами стають патріотичний маркетинг, цифровий маркетинг, маркетинг взаємодії.

6. В якості пріоритетів організаційно-економічного забезпечення поствоєнного розвитку України визначено питання врегулювання ринку праці України для сприяння рівноправного входження України до світового ринку праці; розробки міграційної політики, спрямованої на нарощення власного трудового потенціалу як основи формування конкурентоспроможності національної економіки.
7. Зростання вимог до сучасних університетів потребує формування якісно нового прогромадського освітнього середовища, що характеризується інноваційною, універсальністю, особистісною спрямованістю, інформаційною насиченістю, технологічністю процесів, що інтегруються у цілісний освітній процес. Нагального вирішення в умовах поствоєнного освітнього поля України потребують питання управління інноваційним розвитком освіти для забезпечення якості, розширення та зміцнення науково-методичного супроводу професійного і кар'єрного розвитку фахівців в інтересах окремої громади й України в цілому, організації суспільного діалогу навколо питань відновлення освітніх втрат України, проблеми формування нових цінностей і ключових компетентностей майбутніх фахівців, удосконалення змісту й форм їх професійної підготовки.
8. Туристична галузь виявилася частиною стійкості України і незважаючи на повномасштабну війну продовжила своє функціонування. Сьогодні фокус українських туристичних підприємств зосереджений на розвитку внутрішнього туризму, розробці автобусних турів за кордон, репозиціюванні туристичних продуктів та туристичного іміджу регіонів. Розвиток туризму після війни потребує системної політики, значних зусиль держави й бізнесу, міжнародної підтримки.
9. Метою повоєнного відновлення природи України повинно бути не повернення довоєнного стану екосистем, а побудова абсолютно нової системи управління природними ресурсами, при якій цінність та цілісність довкілля матиме таке ж значення, як і цінність та цілісність суспільства. Виконання зазначеної мети неможливе без зміни парадигми ставлення до навколишнього середовища.
10. Провідну роль у поствоєнному відновленні країни відіграють інформаційні та комунікаційні технології. Особливої актуальності набуває подальший розвиток інформаційної безпеки України, перспективи якого слід розглянути крізь призму інституційного забезпечення. Для суспільства критично важливою є проблема автономної роботи державних електронних баз даних, які доцільно інтегрувати для економії часових та інтелектуальних витрат в процесі поствоєнного відновлення України.

Інструментами для впровадження реформ у життя мають стати:

- оновлена парадигма менеджменту для повоєнного розвитку має бути спрямована на створення конкурентоспроможної економіки, забезпечення соціальної справедливості, формування нового культурного коду;
- спрямованість публічного управління та корпоративного менеджменту в часи військової та повоєнної трансформації на посилення ролі держави в економіці,

запровадження нових форм партнерства між державою, бізнесом та суспільством;

- інноваційні фінансові інструменти, зокрема гранти та кредити від міжнародних фінансових організацій, державні та приватні позики, державні інвестиції та інші, важливою умовою ефективного використання яких є прозорість та підзвітність;

- ефективні підходи до вдосконалення системи обліку, аудиту та оподаткування, зокрема, необхідно запровадити міжнародні стандарти обліку та аудиту, створити єдину систему електронного обліку, реформувати систему оподаткування, знижуючи податкове навантаження на бізнес, активно стимулювати розробку вітчизняного програмного забезпечення автоматизації процесів обліку та аудиту;

- розвиток міжнародного співробітництва повинний бути сконцентрований на посиленні євроінтеграційних прагнень України, формуванні позитивного іміджу України на міжнародній арені, співпраці з міжнародними центрами та організаціями, участь у міжнародних проектах, залучення іноземних інвестицій в усі сфери економіки;

- соціокультурний розвиток має бути спрямований на відновлення зруйнованих інфраструктури та соціальних зв'язків, зміцнення громадянського суспільства, формування нової ментальності.

- поствоєнний вектор трансформації освіти і науки як запорука сучасного відновлення економіки має реалізовуватися через посилення соціальної функції університету як лідера соціальних трансформацій, етичних, патріотичних, культурних осередків відродження регіонів; розширення й поглиблення міжнародного університетського співробітництва; залучення до наукових досліджень молоді та талановитих людей, розвиваючи в них навички соціальної відповідальності та лідерства; забезпечення проведення наукових досліджень у взаємодії з громадою, місцевими та національними органами влади, що спрямовані на розв'язання суспільних проблем; постійне вдосконалення та забезпечення якості вищої освіти на основі розвитку освітніх програм, впровадження прогресивних методів навчання, створення інноваційних освітніх середовищ; посилення автономії університетів як у визначенні змісту професійної освіти, так і в управлінні власною діяльністю, пошук більш продуктивного синтезу між освітою, дослідженнями та інноваціями; посилення ролі академічної мобільності для удосконалення якості викладання, обміну досвідом, збагачення міжкультурної компетенції, мотивації студентів до вивчення іноземних мов, розвитку міжнародного партнерства.

- маркетинг у поствоєнний час має орієнтувати підприємства на формування системи моніторингу та аналізу середовища існування, підвищення адаптаційних здібностей підприємств. Його ключовими інструментами для підприємств повинні стати гнучкість у створенні контент-планів та в управлінні товарним портфелем, управління клієнтським досвідом на основі цифрових технологій, посилення фокусу на маркетингові комунікації, які в післявоєнний час мають бути обережними, чутливими та пристосованими до контексту.

- в основу організаційно-економічного й трудових ресурсного забезпечення поствоєнного розвитку України має бути покладено вирішення завдання забезпечення рівноваги між економічними цілями держави і завданнями розвитку ринку праці; підвищення дієвості національних інституцій в системі регулювання міжнародного ринку праці на основі гармонізації підходів щодо оцінки трудової міграції, уніфікації статистичних даних, проведення цільових досліджень тощо.

- основними принципами національної міграційної політики мають стати такі:

розширення можливостей зайнятості з урахуванням потужностей національної системи освіти, професійної підготовки і підвищення кваліфікації відповідно до потреб економіки; покращення умов праці в країні з метою створення передумов зменшення відтоку робочої сили за кордон; взаємодія з відповідними інституціями країн призначення з метою протидії дискримінації мігрантів.

- перспективними напрямками повоєнного відновлення сфери туризму в Україні повинні стати: забезпечення тісної співпраці між країнами у напрямку взаємопідтримки туристичної діяльності; створення привабливих умов для підприємництва й інвестицій, гарантування безпеки подорожей, пошук нових методів та способів реалізації туристичних послуг.

- розробка загально-методичних підходів до збереження довкілля повинна здійснюватися з урахуванням окремими регіонами наявності та екологічного стану природних ресурсів, економічних, соціальних, політичних та інших факторів.

- розвиток інформаційної безпеки Україні повинний здійснюватися на основі вдосконалення функцій державних органів у сфері національної безпеки, створення державою достатніх умов для координації таких органів із засобами масової інформації та громадянським суспільством, розробки нових підходів до захисту таємної інформації, яка циркулює в органах державної влади та державних установ, що стає необхідним за умов посилення кібератак під час повномасштабної війни; активного використання інформаційно-комунікаційних технологій при взаємодії з громадою, зокрема, через соціальні мережі; підвищення медійної грамотності українського населення.

З урахуванням вищезазначених проблем поствоєнного відновлення України, заслухавши й обговоривши виступи, учасники Конференції пропонують конкретні шляхи досягнення поставлених задач, а саме:

Кабінету Міністрів України рекомендується:

- враховувати в процесі законотворення реальної економічної та фінансової забезпеченості суб'єктивних прав в актуальних умовах;
- провести кодифікації нормативних актів, що регулюють соціальне забезпечення громадян України, з метою системної узгодженості та усунення протиріч, а також приведення у відповідність з європейськими соціальними стандартами;
- передбачити можливість спрощення адміністративного порядку документування осіб без громадянства задля забезпечення їх суб'єктивних прав;
- розробити дієвий механізм відшкодування збитків за втрачене житло, який охоплює цивільні, кримінальні та міжнародно-правові інструменти;
- звернути увагу на доцільність активного використання різноманітних міжнародно-правових засобів забезпечення економічних інтересів України, зокрема, в частині використання заморожених російських активів;
- розробити національні рамкові вимоги та рекомендації для регіональних та локальних планів стійкого розвитку з урахуванням світового досвіду.

Міністерству інфраструктури України передбачити можливість:

- розробки і затвердження вимог використання «зелених» технологій при відбудові зруйнованих будівель, так як післявоєнний економічний розвиток має стати

фундаментальним переходом України до зеленої та чистої економіки.

Міністерству інфраструктури України, Міністерству культури та інформаційної політики України й ДАРТ рекомендується:

- запустити процес меморіалізації певних місць в Україні, створити своєрідні маршрути пам'яті.

Міністерству культури та інформаційної політики України пропонується:

- переглянути державні та регіональні реєстри культурного надбання із врахуванням інтересів Української держави; сформуванню перелік потенційних для встановлення монументальних об'єктів у тимчасово окупованих населених пунктах по їх звільненню, які б вписували їх у загальноукраїнський простір.

Міністерству культури та інформаційної політики звернути увагу на доцільність:

- формування реанімаційного пакету допомоги для пам'яток культури України;
- розробки рекомендації для розширення сфери використання БПЛА у задачах поствоєнного відновлення та цивільного захисту населення.

Інституту археології НАН України рекомендується:

- для вирішення завдань щодо збереження культурно-історичної (археологічної) спадщини України розробити протокол дій на законодавчому, методичному та практичному рівнях.

Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України рекомендується:

- сприяти виданню збірки матеріалів з Архіву Коша Нової Січі, що торкаються Кальміуської паланки.

Інституту історії України, Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України звернути увагу на доцільність:

- розробки стратегії та плану заходів щодо трансформації історичної пам'яті мешканців міста Маріуполь у співпраці з департаментами освіти та культурно-громадського розвитку, музейними установами, ЗМІ, закладами освіти, патріотичними громадськими організаціями Маріуполя.

Міністерству освіти і науки України рекомендується:

- розробити дорожню карту переходу до хмарних технологій в освітньому процесі закладів вищої освіти, зокрема, при дистанційному навчанні.

Закладам вищої освіти звернути увагу на доцільність:

- поширення практики міжнародного співробітництва, покращення умов для розширення збалансованої міжнародної академічної мобільності викладачів і студентів як важливої інтегрованої складової багатосторонньої та багатокультурної співпраці;

- активне залучення усіх учасників освітнього процесу до осучаснення програм вивчення іноземних мов;

- зміцнення через розвиток міжнародного співробітництва ідентичності української нації як консолідованої багатокультурної спільноти; розвиток суспільства на засадах внутрішнього діалогу, гуманістичних цінностей та толерантності;

- активне впровадження інформаційних методів у процеси науково-дослідної та викладацької діяльності; організацію на якісно новому рівні інформаційні обміни з університетами та іншими установами країн світу засобами телекомунікаційного зв'язку.

- формування у молоді екологічного світогляду на основі Концепції сталого розвитку для дієвого та ефективного використання природних ресурсів та екосистем в Україні.

Місцевим органам управління вважати за доцільне:

- розробку чітких планів відбудови на засадах сталого розвитку, які мають базуватися на рекомендаціях національного рівня та враховувати місцеві умови й потреби з усвідомленням економічних, соціальних та екологічних викликів регіонів; на пріоритеті стійкого довготривалого використання та збереження місцевих ресурсів (природних та людських).

– впровадження програм управління туристичним іміджем територій, розробку місцевих програм розвитку туризму на основі можливості просування нових туристичних продуктів (волонтерський туризм, солідарний туризм, ностальгійний тощо).

У підсумку резолюції пропонуємо відзначити, що повоєнне відновлення України є складним і багатогранним завданням. Для його успішного виконання необхідно запровадити інноваційні підходи та інструменти в усіх сферах суспільного життя. Важливою умовою успіху є консолідація суспільства та створення нової парадигми розвитку і саме наша конференція «ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОСТВОЄННОЇ РОЗБУДОВИ УКРАЇНИ» стала важливим кроком на шляху до концептуального розуміння траєкторії поствоєнної розбудови нашої країни.